

Vlaanderen

is internationaal
ondernemen

Gluten free
Vegetarian
Vegan
Lactose free

'VRIJ VAN' VOEDING
VEGETARISCH, VEGANISTISCH,
GLUTEN- EN LACTOSEVRIJ

IN NEDERLAND

FLANDERS INVESTMENT & TRADE MARKTSTUDIE

‘Vrij van’ voeding in Nederland

–

Vegetarisch, veganistisch, gluten- en lactosevrij

Lisa van Seventer
2021

Flanders Investment & Trade
Koninginnegracht 86
2514 AJ 's-Gravenhage
Nederland
denhaag@fitagency.com

1. Vier eetpatronen	4
Vegetarisch	4
Veganistisch	4
Glutenvrij	5
Lactosevrij	5
2. Cijfers	5
3. Verwachting	6
4. Keurmerken	9
V-Label	9
Vegan Keurmerk	9
Glutenvrij	10
Lactosevrij	10
5. Marktspelers	10
Gespecialiseerde groothandels	10
Voedingsgroothandels met een breed assortiment	11
Supermarkten	12
Supermarkten onderdeel van Superunie	13
Online supermarkten	14
6. Organisaties	14
Nederlandse Vereniging voor Veganisme	14
Vegetariërsbond	15
Nederlandse Coeliakie Vereniging	15
ProVeg	15
Galactosemie Vereniging Nederland	15
7. Vakbeurzen	15
Free From Functional Food	15
Foodspecialiteiten	16
Bio-Beurs	16
8. Bronnenlijst	16
Disclaimer	17

Inleiding

Voor deze marktstudie hebben wij ons gebaseerd op de trend 'vrij van'/'Free From'. De 'vrij ... van-voedingsindustrie' groeit steeds sneller. Voedingsmiddelen zonder zuivel, gluten of dierlijke producten worden steeds vaker gebruikt en zijn daardoor makkelijker verkrijgbaar in de rekken van supermarkten en in de foodservicesector.

Daarnaast lijkt het erop dat Vlaamse bedrijven steeds meer 'Vrij van' producten produceren. Daarvoor baseren wij ons op het aantal vragen van Vlaamse bedrijven over deze niche in de Nederlandse markt.

'Vrij van' omvat o.a. glutenvrij, veganistisch/plantaardig, vegetarisch, biologisch, zuivelvrij, lactosevrij, eivrij, vetvrij, notenvrij, vrij van slavernij, palmolievrij, vrij van soja, suikervrij, gistvrij, vrij van vis, vrij van toevoegingen en ga zo maar door. Voor deze marktstudie willen wij ons focussen op de eetpatronen: vegetarisch, veganistisch, glutenvrij en lactosevrij.

In deze studie vindt u informatie over de eetpatronen, de cijfers, de keurmerken en de marktspelers.

Voor specifiekere vragen, o.m. over marktbenadering of over bepaalde spelers of tussenpersonen op de Nederlandse markt, nodigen we u graag uit om rechtstreeks contact te leggen met ons kantoor in Den Haag (denhaag@fitagency.com).

1. VIER EETPATRONEN

Deze marktstudie legt de focus op de eetpatronen: vegetarisch, veganistisch, glutenvrij en lactosevrij. Hieronder leggen wij graag uit wat wij met deze eetpatronen bedoelen, want hier ontstaat soms wat verwarring rond. Bijvoorbeeld, sommige mensen zeggen een vegetarisch eetpatroon te hebben, maar eten wel vis. Anderen zeggen een glutenvrij dieet te volgen, terwijl zij wel bier met gluten drinken.

Waar vegetarisch en veganistisch vaak een keuze is om bijvoorbeeld gezonder te leven of om de dieren, het klimaat of/en de natuur te beschermen, is glutenvrij en lactosevrij niet altijd een keuze, maar een noodzaak. Denk hierbij aan de auto-immuunziekte coeliakie of de aandoening glutensensitiviteit (NCGS) en aan lactose-intolerantie en galactosemie.

VEGETARISCH

Over een vegetarisch eetpatroon bestaat wellicht nog de meeste verwarring. Iemand met een vegetarisch eetpatroon eet geen vlees, vis en slachtafval. Onder vlees wordt alle soorten vlees van een dier bedoeld, dus ook dat van kip, gevogelte, schaal- en schelpdieren en insecten. Onder slachtafval vallen veel verschillende ingrediënten zoals: gelatine, karmijnzuur, dierlijke vetten enz. Wel worden er producten die door dieren zijn geproduceerd, gegeten zoals: zuivel en honing. Veel mensen verwarren vegetariër met pescotariër, waarbij wel vis wordt gegeten.

Hieronder vindt u een tabel van de website van de Vegetariërsbond, die meer duidelijkheid hierover geeft ([Vegetariërsbond](#), z.d.).

	Vlees	Vis	Ei	Zuivel
Veganist	Nee	Nee	Nee	Nee
(lacto-ovo-)Vegetariër	Nee	Nee	Ja	Ja
Ovo-vegetarier	Nee	Nee	Ja	Nee
Lacto-vegetariër	Nee	Nee	Nee	Ja
Pescotariër	Nee	Ja	Ja	Ja

VEGANISTISCH

Er bestaat een verschil tussen veganistisch en plantaardig. De meeste mensen zullen dit verwarren, aangezien er eerder wordt gesproken over veganistisch dan plantaardig. Plantaardig is een eetpatroon en veganistisch is eerder een leefstijl. Dat gaat verder dan alleen de voeding. Iemand met een plantaardig eetpatroon eet geen dierlijke producten en een veganist eet en gebruikt geen dieren, dierlijke producten of producten die op dieren zijn getest. Een veganist let daarbij dus ook op zaken als het gebruik van dieren zoals: makaken die kokosnoten plukken of wijn die geklaard wordt met dierlijke bestanddelen, het eindproduct is dan wel plantaardig, maar het proces is niet veganistisch ([Nederlandse Vereniging voor Veganisme](#), z.d.).

In deze marktstudie wordt er gesproken over veganistisch, want deze term wordt vaak gebruikt in de bronnen, die zijn geraadpleegd.

GLUTENVRIJ

Gluten is een eiwit dat van nature voorkomt in sommige granen: tarwe, rogge, gerst (gort), spelt en khorasantarwe (kamut). Gluten zit dus ook in producten die van deze granen zijn gemaakt zoals: brood, sauzen, gepaneerde producten, granenproducten (ook couscous, bulgur griesmeel), haverproducten en bier ([Glutenvrij.nl](#), z.d.). Mensen met de auto-immuunziekte coeliakie kunnen geen gluten verdragen. Hun immuunsysteem produceert antilichamen die de darmvlokken in de dunne darm aanvallen en zo ontstekingen van het slijmvlies veroorzaken. Zij zijn gebaat bij het strikt volgen van een glutenvrij dieet.

Niet te verwarren met glutensensitiviteit (NCGS), waarbij mensen klachten zoals buikpijn en vermoeidheid krijgen na het eten van graanproducten.

LACTOSEVRIJ

Lactose (Lactosemalabsorptie) is een suiker dat in melk en in melkproducten voorkomt en wordt daarom ook wel melksuiker genoemd. Om lactose te kunnen verteren is het enzym lactase nodig, dat wordt aangemaakt in de dunne darmwand. Bij lactose-intolerantie wordt er geen of niet voldoende lactase aangemaakt, bijgevolg kan lactose in onze voeding niet goed verteerd worden ([Maag Lever Darm Stichting](#), 2013).

Lactose bestaat uit galactose en glucose. Bij de erfelijke, levenslange stofwisselingsziekte galactosemie is er een tekort aan het enzym dat verantwoordelijk is voor de eerste afbraakreacties van de galactosestofwisseling, waardoor de stofwisseling niet kan plaatsvinden. Er ontstaat een teveel aan galactose in het bloed, dat beschadigingen kan veroorzaken aan de hersenen en de lever. De voeding moet daarom geheel galactose en daarmee ook geheel lactosevrij zijn ([Galactosemie Vereniging Nederland](#), z.d.).

Mensen met galactosemie moeten een lactosevrij dieet volgen en ook bij lactose-intolerantie is dit verstandig om te doen.

2. CIJFERS

Over de vier eetpatronen vegetarisch, veganistisch, glutenvrij en lactosevrij zijn verschillende cijfers te vinden.

Het percentage mensen dat elke dag vegetarisch eet is 3,9% in 2020, inclusief veganisten. In tweejaar tijd is dit aantal verdubbeld. Het percentage dat elke dag veganistisch eet is 1,5% ([Vegetariersbond](#), z.d.).

Voor cijfers van glutenvrij en lactosevrij zijn de aantallen van het aantal personen met de ziekte coeliakie en lactose-intolerantie opgezocht. Dit schetst al een beeld van het aantal personen dat deze eetpatronen volgt. Het werkelijk aantal zal waarschijnlijk een stuk hoger liggen.

In Nederland heeft ongeveer 1 op de 100 mensen coeliakie. De meeste mensen weten echter niet dat ze coeliakie hebben, slechts rond de 20% van de mensen weet dat. De ziekte hoort tot de meest ondergediagnosticeerde ziekten ([Glutenvrij](#), z.d.). Er zijn geen cijfers beschikbaar over mensen met glutenintolerantie.

Galactosemie is een zeer zeldzame ziekte. Jaarlijks worden er in Nederland ongeveer 5 kinderen met klassieke galactosemie geboren. Dat komt neer op ongeveer 1 op de 40.000 kinderen ([Galactosemie Vereniging Nederland](#), z.d.). In Nederland heeft ongeveer 2% van de volwassenen lactose-intolerantie ([Zuivelengezondheid.nl](#), z.d.).

Hieronder vindt u een tabel dat een overzicht geeft op basis van de Nederlandse bevolking (afgerond 17,5 miljoen mensen) ([CBS](#), 2021).

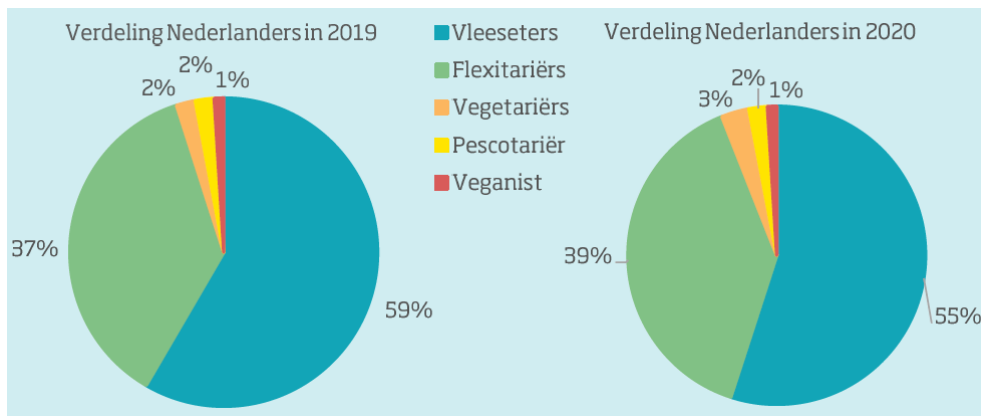
Eetpatroon	%	Aantal
Vegetarisch	3,9	682.500
Veganistisch	1,5	262.500
Glutenvrij, ziekte Coeliakie	1	175.000
Lactosevrij, lactose-intolerantie	2	350.000

Naast deze cijfers zijn er ook mensen die op hun voeding letten door minder vlees, vis, dierlijke producten, gluten of zuivel te eten. 55% van de Nederlanders zegt flexitarisch te zijn; zij eten 3 dagen of vaker geen vlees bij de warme maaltijden of tussendoor. Ze kiezen voor alternatieven zoals: vis, eieren, champignons of peulvruchten. Daarnaast blijken duurzame en gezonde voedselkeuzes vaak samen te gaan. De helft van de Nederlanders maakt zich zorgen dat gezond eten in de toekomst te duur wordt en ruim een kwart vraagt zich af of er in de toekomst nog voldoende eten zal zijn ([Voedingscentrum](#), z.d.).

3. VERWACHTING

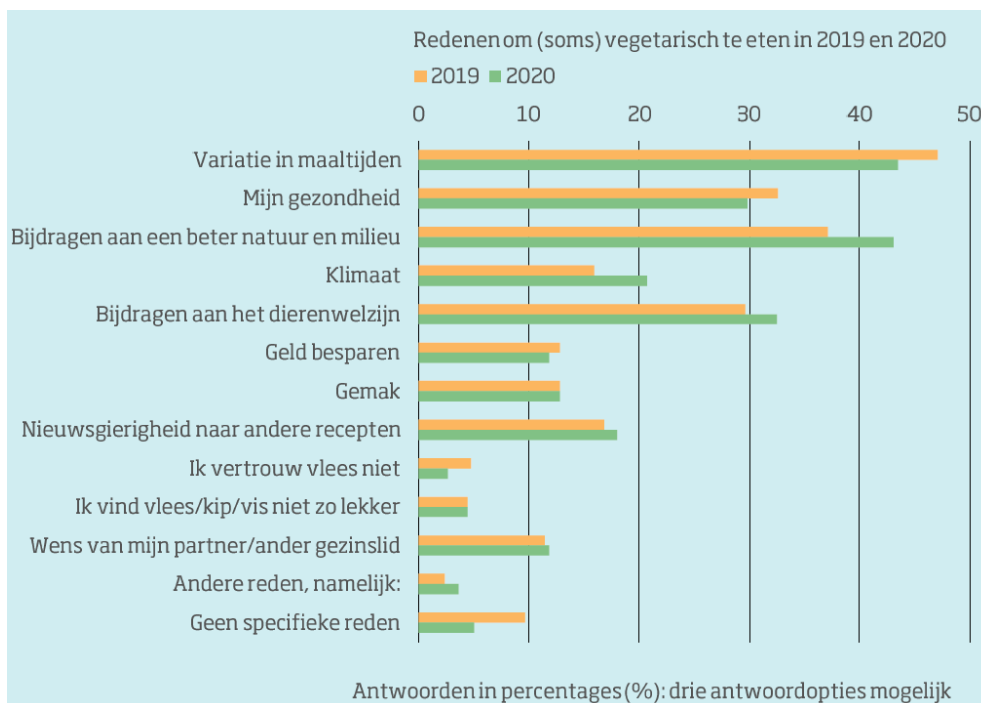
Men is zich steeds meer bewust van wat men eet en welke gevolgen het eten van deze producten heeft. Deze trend zal zich zeker voortzetten en het aandeel van 'Vrij van' voedingsproducten zal hierdoor alleen maar toenemen. Het gaat hier voornamelijk over vegetarische en veganistische voedingsproducten. In het vorige hoofdstuk vertelden we al, dat in de twee jaar het aantal vegetariërs is gegroeid met 50%.

Uit de Vegamonitor van 2020 zien men een redelijk verschil qua dieet van de Nederlanders tussen 2019 en 2020. Waar het aandeel vegetariërs en flexitariërs groeit, daalt het aantal vleeseters.

Vegamonitor, 2020

Er is een verschuiving te zien in de redenen om (soms) vegetarisch te eten. Bijdragen aan een beter natuur en milieu, het klimaat en het dierenwelzijn worden belangrijker.

Vegamonitor, 2020

Daarnaast viel op:

- dat men vindt dat een maaltijd ook compleet is zonder vlees,
- vrouwen bewuster dan mannen kiezen voor geen vlees;
- en de jongere generatie zich bewuster is van de impact van de vleesindustrie (Vegamonitor, 2020).

Uit een onderzoek over plantaardige producten in Europa van het marktonderzoeksbureau Nielsen komt naar voren dat Nederlanders het meeste vleesvervangers eet. Daarnaast komen ook volgende resultaten aan het licht:

Key findings – The Netherlands

The sales value of plant-based food* grew 50% (€291m) over the past two periods, while sales volume increased by 35% (72m Kg/L). Discount stores recorded even stronger growth, at 83% (€22m) and 58% (7m Kg/L) respectively. Discounters had a 10% share in terms of sales value.

The plant-based food sector is **led by plant-based meat** (€174m), followed by **plant-based milk** (€62m) and **plant-based yoghurt** (€43m). Plant-based cheese (140%) showed the strongest growth in sales value, followed by plant-based yoghurt (35%).

The plant-based meat (€174m) sector is dominated by plant-based burger patties (€42m), followed by plant-based stir fry (€33m) and plant-based meatballs (€21m). All segments showed strong growth.

The plant-based milk (€62m) market is dominated by almond (€20m), followed by soya (€19m) and oat (€14m). Oat milk (69%) showed the strongest growth in sales value.

PB cheese (€4.8m) had tremendous growth in sales value over the past two periods, at 400%. PB sliced cheese (€2.7m) was the top seller, followed by PB grated cheese (€1.2m), but no sales in discounters as yet. Several new segments entered the market in MAT 2019 (including PB cheese pieces, PB cheese rolls, and PB cream cheese).

*Includes: plant-based meat (vegan and vegetarian), plant-based milk, plant-based cheese, plant-based yoghurt. All numbers refer to MAT CW40 2020 if not stated otherwise
Source: Nielsen MarketTrack

Plant-based foods in Europe, 2020

Al het bovenstaande gaat voornamelijk over de eetpatronen vegetarisch en veganistisch. De vraag naar producten voor deze eetpatronen zou waarschijnlijk ook snel kunnen veranderen, aangezien deze eetpatronen eerder een keuze zijn dan een noodzaak zoals bij gluten en lactose. Wellicht dat de trends in voeding voor gluten en lactose kunnen veranderen als er meer onderzoek naar gedaan wordt naar, of als men een ziektebeeld of intolerantie heeft. Als nu pas 1 op de 8 mensen weet dat zij de auto-immuunziekte coeliakie hebben, dan is er nog veel terrein te winnen ([Glutenvrij](#), z.d.), ook voor de voedingsindustrie in deze niches.

In het Nederlandse straatbeeld zijn er veranderingen te zien. Zo wordt er meer aandacht aan het verwerkingsproces en de herkomst van producten geschonken. Er liggen ook meer producten in de rekken van de supermarkten voor alle vier de eetpatronen. De supermarkten communiceren dit ook naar de buitenwereld toe.

Daarnaast zijn er ook meer gespecialiseerde groothandels met producten voor de verschillende voedingspatronen. De grote spelers onder de groothandels met een breed assortiment en met meerdere vestigingen lijken zich ook aan te passen aan de vraag van de consument.

Ook wordt er in de horeca meer aandacht besteed aan dieetwensen. Op de kaart staat vaak al standaard aangegeven wat vegetarisch of veganistisch is. Ook staat er vaker informatie over producten die allergieën kunnen veroorzaken (zoals voor gluten en lactose), door middel van een symbool op de kaart.

Veganistisch zit in de lift en er wordt veel aandacht aan besteed. Er zijn zelfs een aantal veganistische supermarkten geopend en dat aantal blijft nog groeien. Op dit ogenblik zijn het misschien vaak nog kleine spelers in vergelijking met de rest, maar wie weet komt er een verschuiving.

4. KEURMERKEN

Er zijn verschillende keurmerken voor drie van de vier eetpatronen. De ene bestaat al langer dan de andere en zijn steeds meer zichtbaar en herkenbaar voor de consument. Er kan hier in onze ogen nog een hoop in te halen zijn. Niet alle producten die aan een eetpatroon voldoen, hebben ook daadwerkelijk het keurmerk. Producenten kunnen hier zelf voor kiezen. Er hangt ook vaak een prijskaartje aan vast om een keurmerk te mogen dragen.

V-LABEL

Het internationale V-label keurmerk is er voor vegetarische en veganistische producten. [De Nederlandse Vegetariërsbond](#) beheert en controleert het keurmerk in Nederland. Het keurmerk is van de [European Vegetarian Union](#). Met het keurmerk is een product gegarandeerd vegetarisch of veganistisch. Wereldwijd dragen momenteel meer dan 10.000 producten en diensten van meer dan 1.000 licentiehouders het V-Label. Het label is in 79 verschillende landen geregistreerd.

Aan het gebruik van het V-Label is een eenmalige inspectievergoeding en een jaarlijkse licentiekost verbonden ([V-Label](#), 2021).

VEGAN KEURMERK

Er is ook het internationale Vegan Keurmerk, waarvan de Nederlandse Vereniging voor Veganisme (NVV) de vertegenwoordiger is in Nederland. Het keurmerk is van [The Vegan Society](#). 49.000 producten in 79 landen hebben het Vegan Keurmerk ([VeganSociety](#), 2021). Nederlandse bedrijven krijgen begeleiding met het aanvragen van het keurmerk van de NVV ([Veganisme](#), z.d.).

GLUTENVRIJ

Het Crossed Grain keurmerk is het internationaal erkende kwaliteitskeurmerk voor glutenvrije producten. Producenten die producten met dit glutenvrij keurmerk hebben, voldoen niet alleen aan de Europese richtlijnen voor glutenvrij produceren, maar ook aan de strenge eisen voor glutenvrij produceren die zijn gesteld door de koepel van Europese coeliakieverenigingen en beheerder van dit keurmerk, [Association of European Coeliac Societies](#) (AOECS) ([Glutenvrij](#), z.d.).

Producenten uit de Benelux kunnen dit aanvragen bij de [Nederlandse Coeliakie Vereniging](#). Om dit keurmerk te ontvangen moet er aan bepaalde regels worden voldoen en gebeurt de betaling afhankelijk van de omzet van de producten onder de licentie en het afzetgebied ([Nederlandse Coeliakie Vereniging](#), z.d.). Hoe dit in zijn werk gaat vindt u via de volgende [link](#).

LACTOSEVRIJ

Voor lactosevrije producten is er nog geen keurmerk. Er is enkel een Europese norm voor zuigelingenvoeding. In enkele lidstaten gelden wel nationale richtlijnen, maar deze zijn niet overal hetzelfde ([Allergenen Consultancy](#), z.d.). Vaak staat op zuivelproducten goed aangegeven als zij geen lactose bevatten en worden er verschillende pictogrammen gebruikt zoals hieronder. Daarnaast kan men plantaardige zuivelvarianten met uitsluiting van lactose kopen door middel van het V-Label Vegan en Vegan keurmerk.

5. MARKTSPELERS

In dit hoofdstuk vindt u de marktspelers zoals groothandels en supermarkten.

GESPECIALISEERDE GROOTHANDELS

Op dit moment bestaan er nog niet veel voedingsgroothandels die zich enkel op één of meerdere van de eetpatronen specialiseren. Er zijn veel groothandels met een breed assortiment. Hieronder vindt u enkele groothandels die zich toch op een bepaalde manier lijken te specialiseren.

Food Specialties

[Food Specialties](#) is een glutenvrije producent en groothandel in glutenvrij, vegetarisch en veganistisch producten.

Glutenvrij Le Poole

[Glutenvrij Le Poole](#) is gespecialiseerd in het ontwikkelen, produceren en verkopen van glutenvrije voedingsmiddelen. Inmiddels is 'Glutenvrij Reform Le Poole' uitgegroeid tot de grootste en meest gespecialiseerde leverancier van voedingsmiddelen zonder gluten in Nederland.

Glutenvrijtotaal

[Glutenvrijtotaal](#) is een groothandel binnen het glutenvrije segment. Zij hebben een uitgebreide cliënteel bestaande uit o.a.: natuurvoedingswinkels, bedrijven binnen foodservice, apotheken, supermarkten, restaurants en verschillende fabrikanten van glutenvrije producten.

Vegan Foodservice

Ondernemer Peter Veldhuizen heeft met [Vegan Foodservice](#) de allereerste volledig plantaardige groothandel van Nederland gelanceerd.

Artikel op de website van [Vegan Business](#)

Udea

[Udea](#) is een groothandel in biologische levensmiddelen, natuurlijke drogisterijproducten en duurzame non-food. Daarnaast is Udea franchisegever van de biologische supermarktketen Ekoplaza met circa 85 winkels. Zij richt zich op de Benelux en levert aan biologisch specialisten en foodservice.

Natuurgroothandel

[Natuurgroothandel](#) is een groothandel die zich specialiseert in 'Vrij van... producten'. Zij verdelen alle vier de eetpatronen.

Odin

[Odin](#) is een coöperatie met eigen winkels, een groothandel, een bezorgdienst en ruim 150 afhaalpunten. Hun groothandel heeft 100% biologische en biodynamische producten. Hun klanten zijn winkels, maar ook restaurants, kinderdagverblijven en webwinkels.

Terresana

[Terresana](#) is een biologische groothandel met bijna enkel vegan producten. Alle producten dragen het merk Terresana, maar zij produceren enkel notenpasta en de rest importeren ze. Ze verpakken een groot deel van de eigen producten.

BD-Totaal

[BD-Totaal](#) heeft een gecertificeerd '100% biologisch' assortiment voor catering, horeca en de zorg.

VOEDINGSGROOTHANDELS MET EEN BREED ASSORTIMENT

Deze voedingsgroothandels hebben een breed assortiment en hebben meerdere producten die binnen de verschillende eetpatronen vallen. We focussen hierbij op de voedingsgroothandels met meerdere vestigingen, en op grote bezorggroothandels, die op hun website de eetpatronen vermelden.

Sligro

[Sligro](#) is de grootste horecagroothandel met 50 vestigingen. [De Kweker \(onderdeel van Sligro\)](#) is uitgeroepen tot de beste vegan groothandel van [2018](#) door Proveg Nederland.

Hanos

[Hanos](#) is een internationale horecagroothandel met 18 vestigingen in Nederland en 2 in België.

Makro

[Makro](#), is een onderdeel van Metro Cash & Carry en heeft 17 vestigingen en richt zich op de horeca.

Bidfood

[Bidfood](#) heeft 15 vestigingen en richt zich op de professionele foodwereld: van cafetaria tot cateraar, van kantine tot zorginstelling en van hotel tot restaurant.

VHC Groep

De [VHC Groep](#) bestaat uit 8 vestigingen van VHC Actifood B.V., Hocras B.V., VHC Jongens B.V. en VHC Kreko Groep B.V. Deze groothandels richten zich op horeca en grootverbruik.

Huuskes

[Huuskes](#) is een totaalleverancier, producent en kennispartner in eten en drinken voor de zorg en bedrijfscatering. Zij hebben verschillende diensten, waaronder zij kant-en-klare maaltijden bereiden. Op hun website wordt aandacht besteed aan allergeenvrije maaltijden en daarnaast ook duurzaamheid door middel van een duurzaamheidsprogramma, genaamd Green Deal.

SUPERMARKTEN

De meeste supermarkten hebben producten verkrijgbaar voor de verschillende eetpatronen. Over het algemeen hebben de grotere supermarkten ook een breder assortiment in deze niche. Sommigen hebben daarvoor ook een aparte pagina op hun website en/of besteden er aandacht aan bij keuze van producten of recepten. Indien het marktaandeel van de supermarkt bekend is, bij de bron ['t Almanakje](#), dan hebben wij dit benoemd. Hieronder vindt u een overzicht van de grootste supermarktketens en hoe zij hierop inspelen.

Albert Heijn

[Albert Heijn](#) is de grootste supermarktspeeler met bijna 1.000 winkels en 34,8% marktaandeel. Zij hebben verschillende formules zoals Albert Heijn (normale vestiging), Albert Heijn XL (extra grote vestiging met een versplein), AH to go (kleine vestiging met producten voor onderweg) en ah.nl (online).

Jumbo

[Jumbo](#) is de tweede grootste speler met een kleine 700 winkels en 21,5% marktaandeel. Ook zij hebben verschillende formules, namelijk Jumbo Supermarkten (normale vestiging), Jumbo Foodmarkt (foodbeleving, worden veel gerechten live gemaakt, groot groente en fruit assortiment), Jumbo City (stadse gemakswinkel) en jumbo.com (online). Daarnaast hebben zij ook nog de La Place restaurants in portefeuille.

Aldi

[Aldi](#) heeft een kleine 500 winkels, waarmee zij de derde grootste zijn qua aantal winkels. Zij hebben 5,5% marktaandeel.

Lidl

[Lidl](#) heeft een ruime 430 winkels, maar 10,7% marktaandeel.

Ekoplaza

[Ekoplaza](#) is een biologische groothandel met 85 vestigingen en onderdeel van de groothandel Udea.

Marqt

[Marqt](#) is een kleine keten met duurzame producten en met 10 vestigingen. Zij zijn ook onderdeel van de groothandel Udea.

SUPERMARKTEN ONDERDEEL VAN SUPERUNIE

De supermarkten hieronder zijn aangesloten bij de inkooporganisatie [Superunie](#). Superunie is een inkoopcoöperatie die 13 onafhankelijke retailorganisaties vertegenwoordigt in Nederland. De leden van Superunie zijn veelal familiebedrijven en retail coöperaties met een vaak regionale binding. De organisatie dekt de markt met meer dan 1.700 winkels en heeft een marktaandeel van bijna 30% ([Superunie](#), z.d.). De supermarkten kopen niet enkel in via Superunie, maar kunnen dit gedeeltelijk ook zelf doen.

Spar

[Spar](#) heeft ruim 450 winkels en 1,2% marktaandeel.

Coop

[Coop](#) heeft meer dan 300 winkels en 3,9% marktaandeel.

PLUS

[PLUS](#) heeft 267 vestigingen en 6,7% marktaandeel.

Detailresult Groep

[Detailresult Groep](#) (DRG) exploiteert de formules van supermarktketens [Dirk](#) met 127 vestigingen en [DekaMarkt](#) met 79 vestigingen en een totaal van 5,3% marktaandeel.

Boon Foodgroup B.V.

[Boon Foodgroup](#) heeft in totaal een kleine 100 winkels en 0,7% marktaandeel. Zij hebben verschillende concepten: [Boon's markt](#), [MCD Supermarkt](#) en [Boon's Pitstop](#).

Hoogvliet

[Hoogvliet](#) is een keten met 71 vestigingen in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht en Gelderland en heeft 2% marktaandeel.

Vomar

[Vomar](#) noemt zichzelf een voordeelmarkt. Zij hebben 71 vestigingen voornamelijk in de provincie Noord-Holland en een paar in de provincies Zuid-Holland en Utrecht.

Poiez

[Poiez](#) heeft 69 vestigingen voornamelijk in Friesland, maar ook in Flevoland en Overijssel en heeft 1% marktaandeel.

Jan Linders

[Jan Linders](#) heeft 61 vestigingen in de provincies Limburg, Noord-Brabant en Gelderland en heeft ongeveer 1,2% marktaandeel.

Boni

[Boni](#) is een discounter met 44 vestigingen voornamelijk in de provincies Utrecht en Gelderland, maar ook in Flevoland, Overijssel en Drenthe.

Nettorama

[Nettorama](#) is een merkendiscouter met 32 vestigingen.

ONLINE SUPERMARKTEN

Daarnaast zijn er nog de online supermarkten. De twee bekendste worden hieronder genoemd.

Crisp

[Crisp](#) is een online supermarkt en bezorgt in heel Nederland. Men kan bestellen vanaf € 50,- en vanaf € 75,- is de bezorging gratis. Zij richten zich op vers en lokaal eten.

Picnic

[Picnic](#) is een online supermarkt en bezorgt in zo'n 120 Nederlandse plaatsen. Picnic is uitgeroepen tot het snelst groeiende bedrijf van Nederland in 2019. Zij hebben honderdduizenden klanten en breiden maandelijks uit naar nieuwe steden. Men kan er bestellingen plaatsen vanaf € 35,- en de bezorging is altijd gratis.

6. ORGANISATIES

Hieronder vindt u een aantal organisaties die zich inzetten of advies geven aan mensen over/met deze eetpatronen.

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR VEGANISME

De doelstelling van de Nederlandse Vereniging voor Veganisme (NVV) is het bevorderen van een veganistische levenswijze en het beëindigen van de exploitatie van dieren. De NVV bewaakt het gebruik van de term veganisme en mengt zich regelmatig in het publieke debat om de belangen van veganisten te behartigen. In Nederland werkt de NVV aan bewustwording van het gebruik van dieren en de gevolgen die het heeft ten opzichte van mens, dier en milieu ([Nederlandse Vereniging voor Veganisme](#), z.d.).

VEGETARIËRSBOND

De Vegetariërsbond (officieel De Nederlandse Vegetariërsbond) wil iedereen laten proeven van de rijke, gezonde vegetarische keuken. Zij organiseren evenementen, de Vegetarische Restaurantweek, het Keurmerk voor restaurants en informeren consumenten over vegetarische voeding ([Vegetariërsbond](#), z.d.).

NEDERLANDSE COELIAKIE VERENIGING

De Nederlandse Coeliakie Vereniging (NCV) is een bloeiende patiëntenvereniging en is al sinds 1974 vraagbaak en ontmoetingsplek voor mensen die om medische redenen glutenvrij moeten eten ([Nederlandse Coeliakie Vereniging](#), z.d.).

PROVEG

ProVeg is de eerste internationaal actieve organisatie die zich exclusief inzet voor plantaardige voeding. ProVeg werkt wereldwijd aan de vermindering van de consumptie van dierlijke producten, met als missie om die in 2040 te halveren. ProVeg werkt samen met overheden, private bedrijven, publieke instituties, medische professionals en beschikt over een achterban van honderdduizenden consumenten wereldwijd ([ProVeg](#), z.d.).

GALACTOSEMIE VERENIGING NEDERLAND

De Galactosemie Vereniging Nederland heeft als doel: “Het bevorderen en ontwikkelen van activiteiten, die het welzijn betreffen van hen die galactosemie hebben, in het algemeen en van haar leden in het bijzonder”, en verder al wat hiermee in de ruimste zin verband houdt ([Galactosemie Vereniging Nederland](#), z.d.).

7. VAKBEURZEN

Op dit moment zijn er nog niet veel specialistische vakbeurzen op het gebied van deze eetpatronen behalve ‘Free From Functional Food’. Hieronder vindt u een aantal vakbeurzen.

FREE FROM FUNCTIONAL FOOD

De [Free From-vakbeurs](#) is de beste plek om de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van Free From ... te ontdekken.

Data: 23 en 24 november 2021

Locatie: Rai Amsterdam

FOODSPECIALITEITEN

[Foodspecialiteiten](#) is een vakbeurs voor de hele foodspecialiteitenbranche. De vakbeurs richt zich met name op kaasspecialiteiten, delicatessenwinkels en vers specialiteiten- traiteurs, maar ook op supermarkten, cateraars, commerciële organisaties en koffie-, thee- en notenspecialisten.

Data: 27 en 28 september 2021

Locatie: Expo Houten

BIO-BEURS

[Bio-Beurs](#) is de belangrijkste nationale vakbeurs voor biologische producten. Alle bekende biologische groothandels zijn aanwezig op deze vakbeurs.

Data: 12 en 13 januari 2022

Locatie: Brabanthallen, Den Bosch

8. BRONNENLIJST

- www.vegetariers.nl/bewust/veelgestelde-vragen/wat-is-het-verschil-tussen-een-vegetarier-en-een-veganist
- www.veganisme.org/faq-items/is-plantaardig-hetzelfde-als-veganistisch/
- www.glutenvrij.nl/een-glutenvrij-dieet_wat_nu/wat_is_een_glutenvrij_dieet
- www.mlds.nl/chronische-ziekten/lactose-intolerantie/
- www.galactosemievereniging.nl/uitleg-ziekte/
- www.vegetariers.nl/organisatie/pers/persberichten/forse-groei-vegetariers-en-veganisten-onderzoek-vegatrends-2020
- www.glutenvrij.nl/ziek-van-gluten/coeliakie/wat-is-coeliakie
- www.zuivelgezondheid.nl/in-de-media/feiten-en-cijfers-over-lactose-intolerantie/
- www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/bevolkingsteller
- www.voedingscentrum.nl/nl/pers/persmappen/persmap-eetpatronen-van-verschillende-sociale-milieus-duurzaamheid-en-voedselverspilling/meer-dan-de-helft-van-de-nederlanders-is-flexitarier.aspx
- Vegamonitor, 2020
- Plant-based foods in Europe, 2020
- www.glutenvrij.nl/ziek-van-gluten/coeliakie/coeliakie-in-cijfers
- www.v-label.eu/nl/https-www-v-label-eu-nl-v-label#:~:text=Wereldwijd%20dragen%20momenteel%20meer%20dan,in%2027%20verschillende%20landen%20geregistreerd

- www.v-label.eu/nl/faq
- www.vegansociety.com/the-vegan-trademark
- www.veganisme.org/wat-wij-doen/vegan-keurmerk/
- www.glutenvrij.nl/eten-drinken/producten/veilig-glutenvrij/wat-is-het-crossed-grain-keurmerk
- www.ncv.nl/professionals/producent-of-leverancier-van-glutenvrije-producten
- www.allergenenconsultancy.nl/lactosevrij
- www.glutenvrij.nl/eten-drinken/producten/veilig-glutenvrij/wetgeving-en-richtlijnen
- www.superunie.nl/
- 't Almanakje, 2021 - marktaandelen
- www.veganisme.org/
- www.vegetariers.nl/organisatie
- www.ncv.nl/over-ncv/organisatie
- <https://proveg.com/nl/over-ons/>
- www.galactosemievereniging.nl/gvn/

DISCLAIMER

De informatie die u in deze publicatie vindt is bedoeld als achtergrondinformatie die u moet in staat stellen een beeld te vormen met betrekking tot de hierin behandelde materie. Zij is met de grootste zorg verzameld op basis van de beschikbare data en documentatie op het ogenblik van de publicatie. Deze publicatie heeft bijgevolg niet de ambitie van volledigheid of geldigheid voor uw specifieke situatie. Zij kan bijgevolg nooit beschouwd worden als een juridisch, financieel of ander gespecialiseerd advies. Flanders Investment & Trade (FIT) kan in die zin nooit verantwoordelijk gesteld worden voor gebeurlijke foutieve vermeldingen, weglatingen of onvolledigheden in deze publicatie. FIT kan evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze publicatie. De verwijzingen in deze publicatie naar bepaalde entiteiten, bedrijven en/of personen houden geen bijzondere aanbevelingen in die voor Flanders Investment & Trade enige verantwoordelijkheid zou kunnen teweegbrengen.

Datum van publicatie: november 2021